

Gittin Sources 28

רש"י מסכת עבודה זרה דף מח עמוד ב ד"ה לצל צילה

לצל צילה - שחרית וערבית ^(א) שצל ארוך לכל דבר מאד וכל זמן שלא עברה מדת אורך הצל את מדת גובה קומת האילן הצל עב וחשוך מכאן ואילך הצל דק וקלוש והיא צל צלו ואצטרך לאשמועין דאפילו בצל צילה לא ישב.

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף טו עמוד ב

ומי שהיה מושלך בבור כו' תנא מי שאחזו קורדיקוס ואמר כתבו ומתוך בלבולין אלו יש לחוש באומר אמרו ולהחמיר להיות חולצת ולא מתיבמת ולא גט בטל כמו שכתבו גדולי הפוסקים ואף גדולי המחברים כתבו שהוא גט פסול אלא שמתישבין בדבר מפני שהוא קרוב להיות גט בטל ואיני מבין מה יועיל כשנתישב בדבר לשנותו מפסול לבטל או מבטל לפסול הואיל ומ"מ אתה מחמיר בו להיות חולצת:

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף לב עמוד ב

וגרסי' בגמ' וליחוש שמא שד הוא אמר רב יהודה אמר שמואל בשראו לו דמות אדם אינהו נמי אידמו מדמו. כלומר שלפעמים שעושין עצמן בדמות אדם ומפרקינן דחזו ליה בבואה שלו. כלומר צל. ופרכינן אינהו נמי אית להו בבואה דחזו ליה בבואה דבבואה ודילמא אינהו נמי אית להו א"ר חנינא למדני יונתן בני דבבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו וליחוש דילמא צרה היא. כלומר שמכוונת לקלקלה שתנשא בגט זה ותיאסר על בעלה תנא דבי ר' ישמעאל בשעת הסכנה כותבין אף על פי שאין מכירין. כלומר כגון זה שמסוכן למות ואם לא עכשיו אימתי כותבין אף על פי שאין מכירין איש זה שפירש שמו וכתב רי"ף ז"ל לזו בפ' בתרא דיבמות [סי' קנח] וכתב ר"ח ז"ל לשד לא חיישינן כיון דחזו ליה לאותו המושלך בבואה דבבואה ולצרה נמי לא חיישינן כדתנא דבי ר' ישמעאל משמע דס"ל ז"ל דהא דמייתי הא דתנא דבי רבי ישמעאל לאו למדחייה לדרב יהודה דלעולם לאפוקי מחששא דשד בעינן דחזו ליה בבואה דבבואה מפני שהמזיקין מצויין בבורות אבל לחששא דצרה דלא שכיחא סמכינן אתנא דבי ר' ישמעאל ומיהו דוקא בבור אי נמי בשדה הוא דחיישינן לשד כדתנן בפרק בתרא דיבמות [דף קכב א] מעשה שעמד אחד על ראש ההר וכו' ופרכינן עלה וליחוש שמא שד הוא אבל בעיר אפילו בלילה לא חיישינן לשד דגרסינן בירושלמי בפרקין [הלכה ו] תמן תנינן מעדין לאור הנר ולאור הלבנה ומשיאין ע"פ בת קול והוא שראו בוביא של אדם רבי אסא בשם רבי חנינא דהא דתימא בשדה אבל בעיר אפילו לא ראו בוביא של אדם והא תנינן מי שהיה מושלך בבור ומדר' יונתן והם שראו בוביא של אדם אמר רבי אבין המזיקין מצויין בבורות כדרך שהם מצויין בשדות ומש"ה נהי דלא חיישינן לצרה מפני שהיא שעת הסכנה חיישינן לשד אלא א"כ ראו לו בבואה אבל מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' גירושין נראה דבתר דמייתין הא דתני דבי רבי ישמעאל לא צריכין בבואה כלל אלא כי היכי דלא חיישינן לצרה ה"נ לא חיישינן לשד:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ב הלכה יג

בריא שאמר כתבו גט לאשתי וכתבו וחתמו ונתנו לה והרג עצמו מיד כגון שהשליך ח עצמו מן הגג או הפיל עצמו לים הרי זה גט כשר, עלה לגג ודחפתו הרוח ונפל ומת אינו גט, ספק הפיל עצמו ספק דחפתו הרוח הרי זה גט עד שיוודע בודאי שהרוח דחפתו, וכן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל ט השומע קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו י כתבו ויתנו לה, והוא שידעו כ אותו, ואף על פי שהעלוהו ולא הכירוהו ל הרי הגט כשר, שזה בשעת הסכנה הוא שכותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין, וכן מי שנפלו בו מכות רעות שאי אפשר שיחיה מהן אפילו נשחט מ בו רוב שני הסימנין ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו שהרי עתה חי נ הוא אף על פי שסופו למות.

הגהות מיימוניות הלכות גירושין פרק ב הלכה יג

[כ] שהוא אדם:

כסף משנה הלכות גירושין פרק ב הלכה יג

ודע דאמתניתין (גיטין דף ס"ז) דמי שהיה מושלך לבור ואמר כל השומע את קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו ופריך בגמרא וליחוש דילמא שד הוא אמר ר"י כשראו לו דמות אדם אינהו נמי אידמוי אידמו דחזו ליה בבואה (אינהו נמי אית להו בבואה דחזו ליה בבואה) דבבואה וכו' ודילמא צרה היא כלומר שמכוונת לקלקלה שתנשא בגט זה ותאסר על בעלה תנא דבי ר' ישמעאל בשעת הסכנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מכירין ומשמע דבעינן דחזי דמות אדם ובבואה דבבואה הא לאו הכי אין כותבין וכן נראה מדברי הרי"ף והרא"ש וכו' כ

הטור אבל רבינו שהשמיט זה נראה דסבירא ליה דבתר דמייתי תנא דבי ר' ישמעאל לא צריכי לבבואה כלל דכי היכי דלא חיישינן לצרה משום בשעת הסכנה הכי נמי לא חיישינן לשד וכ"כ בנמוקי יוסף בשם הריטב"א ורבו:

לחם משנה הלכות גירושין פרק ב הלכה יג

והוא שידעו אותו כו'. מלשון הרמב"ם שלא הזכיר בבואה דבבואה כדאיתא בגמרא (דף ס"ו) משמע דס"ל דתנא דבי רבי ישמעאל אתא לתרוצי דלא חיישינן לשד ולא צריכא לתרוצי דלעיל וכן פירש הר"ן א"כ קשה איך כתב והוא שידעו אותו דמה שאמר התם דמות אדם משום דלא ניחוש לשד. וי"ל דהר"ן סובר והוא שידעו ששם האיש שהזכיר הוא בעל שם האשה שהזכיר דהוא מפרש שמו ושמה כדפרישית דאומר ראובן בן יעקב כל השומע קולי יתן גט לאשתי דינה בת לאה וצריך שידעו ששם איש זה הוא בעל לשם אשה זאת ועדיין צריכין אנו לידע מאין לו לרבינו דבר זה וצ"ע:

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סו עמוד א

הא דתנן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו. פרישו בגמרא בפ' המדיר דכיון דאמר יכתוב שליחותיה קא עביד, ואיכא דקשיא לי' הא דתנן בנדריים פ' אין בין המודר הנאה מחבירו תורם לו תרומתו ומוקמינן לה בגמ' דאמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום, ואי אמרת שליחותיה קא עביד א"כ נהנה ממנו, ואינה קושיא דהתם כל הרוצה לתרום קאמר מדעתו ואינה אלא כנותן רשות לאו שליחותיה הוא וגבי תרומה אפילו גילוי דעתא נמי מהני כדאמרינן בפ' אלו מציאות (כ"ב א') כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה. ומסתברא במי שאמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו ושמעו שלשה שאחד כותב ושנים חותמין ואין צריך במעמד כולן אף על פי שאמר כל השומע, שלא נתכוון זה לרבות בעדים אלא ליתן רשות לכל שנים שאיזה שירצה יהא רשאי לכתוב.

חדושי הריטב"א מסכת גיטין דף סו עמוד א

והא דאמרינן דכל השומע קולו יכתוב גט דוקא כל השומע אבל אם אמר כל הרוצה לכתוב גט לאשתו יכתוב לא, דהא במודר הנאה בכה"ג מותר וכדאמרינן בנדריים (ל"ו ב') המודר הנאה מחברו תורם לו את תרומתו ומוקמינן לה כגון דאמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום, וטעמא משום דכל הרוצה אינו כשליח גמור שהרי תולה הדבר בדעתו אבל כל השומע קולו יכתוב הוא שליח גמור, וא"ת א"כ היכי הויה תרומתו תרומה דהא בעינן שליח, איכא למימר דבתרומה בגלוי הדעת לחוד סגי והכי משמע בב"מ בפרק אלו מציאות (כ"ב א').

ר"ן (על הרי"ף) מסכת גיטין דף לב עמוד ב

הרי אלו יכתבו ויתנו. ופרש"י טעמא בריש פרק המדיר (דף ע ב) דכיון דאמר יכתוב שליחותיה קא עביד וא"ת דהא תנן בפ' אין בין המודר (דף לה ב) ותורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ופרכי' [דף לו ב] אי תורם משל בעל הכרי [ולדעתו של בעל הכרי] הא קא מהני ליה דקא עביד שליחותיה ומפרקינן באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום אלמא כה"ג לא הוי שליחות דאי הוי מאי מפרקינן הא קא מהני ליה ואינה קושיא דהתם כל הרוצה לתרום קאמר מדעתו ואינו אלא כנותן רשות אבל לאו שליחותיה הוא וגבי תרומה אפ"ל גלוי דעתא נמי מהני כדאמרינן בפרק אלו מציאות (דף כב א) כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה כך כתוב בחידושי הרמב"ן ז"ל ולפי זה בגט אי אמר כל הרוצה לכתוב יכתוב לא מהני ותמהני דהתם בפ' אלו מציאות (שם) קא אמינא דההיא דכלך אצל יפות דוקא דשוויה שליח דאמרינן התם [תרגמה אביי] אליבא דרבא דשוויה שליח וה"נ מסתברא דאי לא שוויה שליח מי הוי תרומתו תרומה אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא כגון דשוויה שליח וא"ל זיל תרום ולא אמר מהני תרום וסתמיה דבעל הבית כי תרים מבינונית תרים ואזל איהו ותרים מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה וכי איתמר התם לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משמע דאהך גוונא נמי קאי והדרא קושין לדוכתיה ולפיכך נראה כמו שתירצו בתוס' דנהי דבאומר כל הרוצה שלוחיה הוי אפ"ה כיון שלא יחדו לא חשיב מהני ליה כדי שיהא אסור במודר הנאה. וכתב הרמב"ן ז"ל ומסתברא נמי באומר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי ושמעו שלשה שאחד כותב וב' חותמין ואינו צריך במעמד כולן כדאמרינן לקמן [דף סו ב] בכלכם שאע"פ שאמר כל השומע לא נתכוון זה לרבות בעדים אלא ליתן רשות לכל שנים שאיזה שירצה יהא רשאי לכתוב:

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף כב עמוד א

תא שמע: כיצד אמרו התורם שלא מדעת תרומתו תרומה? הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות, אם חושש משום גזל - אין תרומתו תרומה, ואם לאו - תרומתו תרומה. ומנין הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו? הרי שבא בעל הבית ומצאו, ואמר לו כלך אצל יפות, אם נמצאו יפות מהן - תרומתו תרומה, ואם לאו - אין תרומתו תרומה. ליקטו הבעלים והוסיפו עליהן - בין כך ובין כך תרומתו תרומה. וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה, אמאי? בעידנא

תתרום הא לא הוה ידע! - תרגמה רבא אליבא דאביי: דשויה שליח. הכי נמי מסתברא, דאי סלקא דעתך דלא שוויה שליח מי הויה תרומתו תרומה? והא אתם גם אתם אמר רחמנא לרבות שלוחכם, מה אתם לדעתכם, אף שלוחכם - לדעתכם. אלא הכא במאי עסקינן - כגון דשויה שליח, ואמר ליה: זיל תרום, ולא אמר ליה תרום מהני. וסתמיה דבעל הבית כי תרום - מבינונית הוא תרום, ואזל איהו ותרם מיפות. ובא בעל הבית ומצאו, ואמר ליה כלך אצל יפות, אם נמצאו יפות מהן - תרומתו תרומה, ואם לאו - אין תרומתו תרומה.

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ג

התורם שלא ברשות או שירד לתוך שדה חבירו וליקט פירות שלא ברשות כדי שיקחם ותרם, אם בא בעל הבית ואמר לו כלך אצל יפות אם היו שם יפות ממה שתרם תרומתו תרומה שהרי אינו מקפיד, ואם לא היו שם יפות אין תרומתו תרומה שלא אמר לו אלא על דרך מיחוי, ואם בא בעל הבית וליקט והוסיף בין יש לו יפות מהן בין אין לו תרומתו תרומה.

כסף משנה הלכות תרומות פרק ד הלכה ג

[ג] התורם שלא ברשות וכו' ואם בא ב"ה וליקט וכו'. בפרק האיש מקדש עלה נ"ב ע"ב ובפרק אלו מציאות ואף על גב דבפרק אלו מציאות (דף כ"ב) אוקמיה בדשווייה שליח אליבא דמ"ד יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש לא חש ליה רבינו משום דבפרק האיש מקדש (דף נ"ב:) גבי ההוא דקדיש בפרומא דשיכרא ובפרק אלו מציאות גבי עובדא דאריסא דמרי בר איסק משמע דבלא שווייה שליח היא וא"כ מאי דתרגמוהו בשעשאו שליח אליבא דמקשה הוא אבל קושטא דאפי' לא עשאו שליח נמי כיון דלמתרם קאי ועוד דהוי מצוה בגילוי דעת למפרע סגי ורבינו לא גריס ה"נ מסתברא אלא ותסברא ואפילו את"ל דגריס ה"נ מסתברא איכא למימר דהיינו מקמי דסליק אדעתין לפלוגי בין תרומה לאבידה אבל בתר דמפלגינן בינייהו אידחי ליה ההוא תירוצא וה"נ מסתברא דאיתמר עליה:

תוספתא מסכת תרומות (ליברמן) פרק א הלכה ד

ר' יהודה או' קטן שהיניחו אביו במקשה הוא תורם ואביו מדבר על ידיו תרומתו תרומה אמרו לא הוא שתרם אלא אביו שאומן אחריו.

הר"ן מסכת נדרים דף לו עמוד ב

הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום - וכי האי גוונא מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה איך שליח בהדיא ומיהו דוקא באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום שליחות מעליא הוי ואסור במודר הנאה דהא אמרינן בפ' המדיר (כתובות דף ע:): כל השומע קולי יזון שליחותיה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ' התקבל (גיטין דף 10) דגבי גט מהני אם אמר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הלכך דוקא באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום דלאו שליחות גמור הוא ומיהו כי אמרינן דלתרומה מיהא מהני דוקא דאמריה בהאי לישנא דהא לישנא מציעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר לא הוי שליחות לתרומה מיהת מהני אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהני דלאו לישנא מעליא הוא כשיבא ויתרום והכי נמי מוכח דהא האומר כל הזן אינו מפסיד והלך אחד זן אינו חייב לשלם דלא שווייה שליח כלל.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מא עמוד א

שליחות מנלן? דתניא: ושלח - מלמד שהוא עושה שליח, ושלחה - מלמד שהיא עושה שליח, ושלח ושלחה - מלמד שהשליח עושה שליח. אשכחן בגירושין, בקידושין מנלן? וכ"ת דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן בעל כרחא! אמר קרא: ויצאה והיתה, מקיש הויה ליציאה, מה יציאה משוי שליח, אף הויה נמי משוי שליח. ואלא הא דתנן: האומר לשלוחו צא תרום - תורם כדעת בעל הבית, ואם אינו יודע דעת בעל הבית - תורם בבינונית אחד מחמשים, פייחת עשרה או הוסיף עשרה - תרומתו תרומה, מנלן? וכי תימא דיליף מגירושין, מה לגירושין שכן ישנן חול! אמר קרא: אתם גם אתם, לרבות את השליח. ונכתוב רחמנא בתרומה, וניתו הנך ונגמרו מיניה! משום דאיכא למפרך: שכן ישנה במחשבה. והא דתנן: חבורה שאבד פסחה, ואמרו לאחד צא ובקש ושחוט עלינו, והלך ומצא ושחט והן לקחו ושחטו, אם שלו נשחט ראשון - הוא אוכל משלו והם אוכלים ושותים עמו, מנלן? וכי תימא דיליף מהנך, מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים! נפקא ליה מדרבי יהושע בן קרחה, דא"ר יהושע בן קרחה: מנין ששלוחו של אדם כמותו? שנאמר: ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים, וכי כל הקהל כולן שוחטין? והלא אינו שוחט אלא אחד! אלא מכאן, ששלוחו של אדם כמותו. נכתוב רחמנא בקדשים, וניתו הנך ונגמרו מיניה! משום דאיכא למפרך: מה לקדשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח. חדא מחדא לא אתיא, תיתי חדא מתרתי! הי תיתי? לא נכתוב רחמנא בקדשים ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן חול אצל קדשים. לא נכתוב רחמנא בגירושין ותיתי מהנך! מה להנך שכן ישנן במחשבה. אלא

לא לכתוב רחמנא בתרומה ותייתי מהנך! ה"נ, ואלא אתם גם אתם למה לי? מיבעי ליה לכדרכי ינאי, דא"ר ינאי: גם אתם - מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית. הא למה לי קרא? מדרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן נפקא, דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן: אין העבד נעשה שליח לקבל גט מיד בעלה של אשה, לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין! איצטריך, ס"ד אמינא עבד דלאו בר היתירא הוא כלל, אבל עובד כוכבים הואיל ואיתיה בתרומה דנפשיה, דתנן: העובד כוכבים והכותי שתרמו - תרומתן תרומה, אימא שליח נמי עביד, קמשמע לן. ולר' שמעון דפטר, דתנן: תרומת עובד כוכבים מדמעת וחייבין עליה חומש, ור"ש פוטר, אתם גם אתם למה לי? איצטריך, סד"א הואיל ואמר מר: אתם - ולא אריסין, אתם - ולא שותפין, אתם - ולא אפוטרופוס, אתם - ולא התורם את שאינו שלו, אימא אתם - ולא שלוחכם נמי, קמ"ל. הניחא לרבי יהושע בן קרחה, אלא לרבי יונתן דמפיק ליה להאי קרא לדרשא אחרינא, מנא לן? דתניא, רבי יונתן אומר: מנין שכל ישראל כולן יוצאים

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף עא עמוד ב

רב אשי אמר: כי אמרינן אין שליחות לנכרי - הני מילי בתרומה, אבל בכל התורה כולה - יש שליחות לנכרי. והא דרב אשי ברותא היא, מאי שנא תרומה דלא - דכתיב אתם גם אתם; מה אתם בני ברית - אף שלוחכם נמי בני ברית. שליחות דכל התורה כולה נמי מתרומה גמרינן לה. אלא דרב אשי ברותא היא. איכא דאמרי, אמר רב אשי: כי אמרינן אין שליחות לנכרי - הני מילי אינהו לדידן, אבל אנן לדידהו הוינא להו שליח. והא דרב אשי ברותא היא. מאי שנא אינהו לדידן דלא - דכתיב אתם, גם אתם לרבות שלוחכם; מה אתם בני ברית - אף שלוחכם בני ברית, אנן לדידהו נמי, מה אתם בני ברית קאמר. אלא הא דרב אשי ברותא היא

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה א - ב

הלכה א

עושה אדם שליח להפריש לו תרומות ומעשרות שנאמר כן תרימו גם אתם לרבות שלוחכם ואין עושין שליח עכו"ם שנאמר גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית.

הלכה ב

חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה, החרש, והשוטה, והקטן, והעכו"ם שתרם את של ישראל ואפילו ברשותו, והתורם את שאינו שלו שלא ברשות הבעלים, אבל התורם משלו על של אחרים הרי זו תרומה ותיקן פירותיהם, וטובת הנאה שלו שנותנה לכל כהן שירצה.

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ט

האומר לשותפו או לבן ביתו או לעבדו או לשפחתו לתרום, והלכו לתרום וביטל שליחותו קודם שיתרומו, אם לא שינה השליח תרומתו תרומה, ואם שינה כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרום מן הדרום הואיל וביטל שליחותו מקודם אינה תרומה